

SÍRBA NARAYANNAL

Marcato Ensemble / Új Színház

2011.06.08.

Szokásához híven ismét több fiatal magyar szerzőt is bemutatott a XXI. század komolyzenéjére szakosodott Marcato Ensemble. Helyzetjelentésük szerint ifjaink a szakrális himnusz és a román néptánc-fantázia közt elterülő stílári spektrumban alkotnak. **ASZÓDI MÁRK ÍRÁSA.**

Újabb és újabb rácsodálkozások követték egymást a kissé talán tömény, de unalmasnak semmiképp sem mondható programot hallgatva. A **Marcato Ensemble** muzikusainak kortárs zene iránti elkötelezettsége túlzás nélkül csodálatra méltó, miként a közönség eltökéltsége is, akik – szimpatikus vonás - nem szeretnék életük hátralévő részében kizárólag az *Egmont-nyitányt* és a *Török indulót* hallgatni. Sok fiatal érdeklődő is megjelent, köztük tizenévesek is - ezt felettebb biztató jelként értékelhetjük a jelenkori magyar komolyzene helyzetére nézvést. (Persze még fértek volna, de ne legyünk telhetetlenek.)

Madarász Iván

A „nagy öregeket” ez alkalommal **Szigeti István** (ő egyben konferált is), **Láng István** és **Madarász Iván** képviselte, akik személyes jelenlétükkel és elhangzó műveikkel egyaránt emelték az est színvonalát. (Felcsendült még a Szöllősy András *Töredékek Lakatos István költeményeire* című ciklusa is – mint ismert, sajnos egyikünk sincsen már köztünk.) Ha feltétlenül választanom kellene felhangzott műveik közül, Madarász Iván *Seol* című kompozícióját emelném ki. E darabban a vonósnegyes szünni nem akaró tremolói adta sejtelmes szönyegen a zongora hol baljós, máskor éteri tört akkordokkal teremtett misztikus hangulatot (elvégre eredetileg hárfára íródott a része), és ezt az egészet mintegy közbe-közbekotyogva narrálta a költőien vezetett fuvolaszólam. A súlyos drámaiságú szerzeményt talán egy ismerős idegenhez hasonlíthatnám. Mert bár harmóniavilága hamisítatlanul kortárs, mégis fegyelmezetten érvényesített logikát követ, így „hagyományos” összhangzattani közelítésben is azonnal belátható, hogy minden a helyén van benne - iránya, értelme világos és érthető. Igazi élmény jelentettek percei.

Madarásról tudható volt, hogy jó zeneszerző, komoly meglepetést okozott viszont a '84-es (!) születésű **Virágh András Gábor**. Bár ha belegondolunk, hogy az ifjú orgonaművész 2010-ben a Szent István Bazilika orgonistája lett, talán nem akkor az a meglepetés. *Tre Hymni* című darabja gyönyörűséges násza volt hagyománynak és invenciónak; letisztult igényesség és imponáló ízléssel szerkesztett szólamok jellemezték mindvégig. Alig csodálkoztunk rá az érett zongorakezelésre, máris elterelte figyelmünket egy szépséges cselló- vagy ének dallam, miközben a folyvást feleselő, mesterien porciózott fuvola mintegy ellendarabot formált, amely az ének elhagyásával majdhogynem önálló szonatinaként is megállta volna helyét.

Hasonlóan váratlanul ért a szintén húszas éveiben járó **Nagy Ákos** *A gyermek Narayan* című fuvola-zongora kettőse, mely az egész programot nyitotta. (Bár ez szerintem dramaturgiailag nem volt okos döntés, ezt a fajta komplexitást in medias res nem volt könnyű befogadni). A különlegesen kifejező darabban két világ kergeti, árnyalja, facilitálja egymást. Az emberiség aranykorának romlatlanságát szimbolizáló nem-temperált fuvola áll szemben a szükségszerű dekadenciát megtestesítő temperált zongorával. Az így előadódó szokatlan összecsengések és színhatások eredetisége adta a kompozíció primér (vagyis az intellektualizáció előtt már spontán módon, magán az elemi percepción keresztül is ható) büverejét – amely valóban majdhogynem hipnotikus volt. Még ha a darab megrázó lételméleti mögöttesétől eltekintünk is, legyen elég annyi a tájékozódáshoz, hogy számos gyengébb darabot hallottam már agyonsztárolt kortárs tengerentúli zeneszerzőktől.

Virágh András Gábor

Egészen más színt képviselt a jó nevű hegedűvirtuóz, **Gyórfy Gergely** *Sírba II.* című szerzeménye, mely ezen az estén hangzott el először közönség előtt. A sírba egy tempós, szerbes beütésű román tánc, amelynek magával ragadó dinamizmusához ez alkalommal fülbemászó melodikusság társult – mégis echte kortárs zenei megfogalmazásban. A lassú és friss részek szelleműs váltakozása természetesen felidézte bennem Bartókot, és olykor Paul Constantinescu folk-motívumainak lendületességét is, ám ez nem vont le semmit a darab élvezeti értékéből. Sőt, a vadonatúj hegedű-brácsa-fuvola-zongora művet máris könnyedén el tudom képzelni bármely hagyományosabb XX. századi koncertprogram elemeként. (Mi több, egy világzenei produkcióban is.)

Ez utóbbiról pedig egyrészt eszembe jutott ismét az este zenei anyagának már említett töménysége, s ami talán fontosabb: Marino Formenti példája. A szintúgy a kortárs művek szerelmesének mondható világhírű zongoraművész, mint ismeretes, koncertjein „már megemésztett”, esetenként több száz éves darabokkal (persze nem banális közhelyekkel) tagolja az ultramodern pillanatok – váratlanul izgalmas prizmán át láttatva ezzel régit és újat egyaránt. Ördögi leleménnyel kitalált horog ez részéről a tradicionálisabb ízlésű nézők felé. Az avantgárd rajongóinak pedig így egyfajta baráti pihenőidőt ad, hiszen a feszültség-oldás szekvencia második tagja napjaink kompozícióiban bizony sokszor már elmarad - Formentinél azonban csupán fífikásan a kortárs darabokon kívülre helyeződik. Félszegen felvetem, talán ez lehetne az út a Marcato Ensemble számára is, hogy hiánypótló művészetüket megismerhesse a szélesebb nagyközönség.

Megérdemelnék, annyi bizonyos.

Szerző: **Aszódi Márk**

Címkék: [Új Színház](#), [Marcato Ensemble](#)

Helyszín: Új Színház

Időpont: 2011. május 31.

Megjegyzés: az NKA által nem támogatott